

Kathleen McCaughey, Amnesty, riksdagsledamöterna Lotta Johnsson Fornarve (V), Johan Büser (S) och Birgitta Ohlsson (L) samt Erik Hagen (Western Sahara Resource Watch) samtalande med moderator Tobias Smedberg (Agenda PR) på ett seminarium i Stockholm i september.

Svensk inblandning i plundringen av Västsahara

Svenska företag och AP-fonder deltar genom sina verksamheter och investeringar i plundringen av ockuperade Västsahara. Den svenska regeringen ger inga direktiv till svenskt näringsliv, trots en EU-dom som klart säger att Västsahara inte tillhör Marocko.

Detta redovisades vid ett seminarium i september av Emmaus Stockholm, där rapporten "Sverige och plundringen av Västsahara" presenterades. Rapporten är skriven av nätverket Western Sahara Resource Watch (WSRW).

Atlas Copco har sålt borrhägar, som används vid marockansk utvinning av fosfat i Västsahara. Företaget vägrar att svara på frågor från WSRW om underhåll och fortsatt verksamhet i området. Marocko tjänar 200 000 miljoner dollar per år på försäljningen av fosfaten.

Wisby Tankers AB förser den marockanska militären, myndigheter och företag i Västsahara med en halv miljon liter oljeprodukter varje dag. Leveranserna sker med tre fraktfartyg och verksamheten har pågått i många år.

Kite.se har anordnat surfresor till den västsahariska staden Dakhla. Dakhla ligger i Marocko påstås organisationen på sin hemsida.

Svenska fiskefartyg var länge verksamma i västsahariska vatten. Svenska fiskare arbetar fortfarande i området.

De statliga AP-fonderna har placerat 10 miljarder kronor i företag som underlättar Marockos illegala plundring av fosfatmineral i Västsahara genom bland annat energiförsörjning och infrastruktur. Ett av företagen är tyska Siemens.

Till skillnad från den svenska uppmanar regeringarna i Nederländerna, Norge och Danmark företaget att hålla sig bort från verksam-

heter i det ockuperade Västsahara.

– Sverige är för passivt! Sverige har möjlighet och skyldighet att agera. Marocko fortsätter ju att tjäna pengar på ockupationen. Man misstänker politik i det hela, sa på mötet Amnesty Internationals Kathleen McCaughey, sakkunnig om ekonomiska aktörer och mänskliga rättigheter.

Svenska Exportkreditnämnden har tagit tydlig ställning i frågan. Myndigheten främjar svensk export genom statliga garantier för utebliven betalning. Men om transaktionerna involverar Västsahara så gäller inte garantin.

Nordiska Investeringsbanken stöder inte projekt i Västsahara, uppger man.

Kommerskollegium säger att man inte fått något uppdrag från regeringen att agera.

Men Svensk Exportkredit, Näringslivets internationella råd, Swedfund, Business Sweden

Med på länk från Bryssel var också EU-parlamentariker Jytte Guteland (S).

och Svensk sjöfart har ingen hållning alls eller som Swedfund säger "utesluter inte möjligheten att stödja företag i Västsahara" eller Business Sweden "frågan är hypotetisk" eller Svensk sjöfart "tar inte ställning till olika länders politiska system".

– Upphör med företagande i Västsahara! Sverige borde kunna göra liknande rekommendationer som Norge, Nederländerna och Danmark. Marocko har inga rättigheter i Västsahara, sa Johan Büser, riksdagsledamot (S).

– När det gäller handel Israel–Palestina finns det rekommendationer. Varför inte här? sa Erik Hagen från WSRW, som presenterade rapporten.

– Eller Sydafrika på den tiden, påminde Johan Büser.

– Det är helt oacceptabelt att svenska pensionspengar går till plundring av ockuperat område, påpekade Lotta Johnsson Fornarve.

– Varför är det inte mer aktion? Sveriges agerande i FN:s säkerhetsråd har ju inte heller nått några överväldigande resultat. Inte heller i EU-processen, menade Erik Hagen.

– Glöm inte att det också finns något som heter konsumentmakt, påminde Birgitta Ohlsson, Liberalerna.

EU vill fortsätta stjäla Västsaharas råvaror

EU agerar nu för att kringgå EU-domen och låta Marocko fortsätta plundra Västsahara.

Det var en stor seger för västsaharierna, när EU-domstolens högsta instans i december 2016 fastställde att associations- och handelsavtal mellan Marocko och EU inte gäller Västsahara, eftersom Västsahara inte tillhör Marocko. Dessutom fastslogs att Polisario är västsahariernas representant.

Men utan insyn och naturligtvis utan kontakt med Polisario förhandlar under hösten EU med Marocko om ett nytt avtal, där de västsahariska produkterna ändå ska ingå.

– Vi vill ställa till ett herrans liv. Allt går nu i helt fel riktning. Sätt stopp för detta! Man agerar nu helt regelvidrigt. EU borde klart och tydligt ha förklarat vad som gäller efter EU-domen. Alla EU-länder ska naturligtvis följa lagen! sa Jytte Guteland, EU-parlamentariker (S) på länk från Bryssel vid seminariet i Stockholm 27 september om handel med västsahariska varor.

– Det var precis vad EU-kommissionens ordförande Jean-Claude Juncker sa i ett tal nyligen: "EU-lag ska respekteras och transparens ska gälla handelsavtal". Det paradoxala är att man gör precis tvärtom! Förhandlingarna om att kringgå EU-domen sker i skymundan. Ingen transparens.

– Det är Polisario som är representant för västsaharierna! Det är dem man i så fall ska förhandla med.

– Människor är okunniga om vad som händer. Vi är verkligen oroliga för att det blir ett förslag till ett tilläggsprotokoll där man har frångått EU-domstolens dom. Vi kan bara hoppas att parlamentet säger nej till ett sådant kommissionsförslag.

Marocko tjänar enorma pengar på att sälja

plundrad västsaharisk fosfat, fisk, grönsaker och sand som sina egna produkter runt om i världen. Dessa ekonomiska intressen är troligen huvudskälet till den 42-åriga ockupationen av stora delar av Västsahara.

Trots protester från Liberalerna, Kristdemokraterna och Vänsterpartiet i riksdagens EU-nämnd, valde den svenska regeringen i maj att säga ja till förhandlingar mellan EU och Marocko och därmed EU:s strävan att ändå få med västsahariska varor i ett nytt tilläggsavtal.

Marocko ska ha hotat EU med att öppna gränsen för flyktingar, om Marocko inte längre får möjlighet att sälja stulna västsahariska varor till EU-länderna.

EU har sedan länge mycket goda relationer med Marocko, så kallad avancerad status. EU vill genom Marocko underlätta för handel med hela Nordafrika. Men framför allt agerar Marocko vakthund mot flyktingar från Afrika till Europa. Sedan många år har flyktingvägen över Gibraltar sund från Marocko, den närmaste vägen från Afrika till Europa, upphört. Med Marockos hjälp har den vägen täppts till.

Den svenska regeringen har inte gett någon information eller vägledning till svenskt näringsliv om konsekvenserna och tolkningen av EU-domstolens dom från december 2016.

– Nu gäller det också att pusha på den svenska regeringen, sa Jytte Guteland.

– Man måste vara tuff mot Marocko! Ger man dem lillfingret så tar de hela handen. Det är min lärdom, sa riksdagsledamoten Birgitta Ohlsson (L) och tidigare EU-parlamentariker samt minister i den svenska regeringen.

– Marocko har ett enormt nätverk. Det här är Davids kamp mot Goliat.

TEXTER: LENATHUNBERG

El Aaiúns hamn. Här förvaras oljan som Wisby Tankers transporterar.